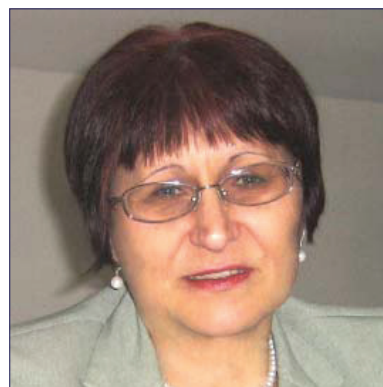

ACTIVITĂȚI EDUCAȚIONALE PENTRU BIBLIOTECARI: RĂSPUNS LA CRIZA PROVOCATĂ DE PANDEMIE

Ludmila CORGHENCI,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Rezumat: Perioada pandemiei a dat naștere noilor forme de formare continuă profesională a personalului de specialitate din biblioteci, bazate pe tehnologii informaționale. Este reflectată experiența Centrului de Formare Profesională Continuă din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

Cuvinte-cheie: personal de specialitate, formare profesională continuă, Centrul de Formare Profesională Continuă din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

Abstract: The pandemic period gave rise to new forms of continuous professional training of specialized library staff, based on information technologies. The experience of the Center for Continuing Vocational Training within the National Library of the Republic of Moldova is reflected.

Keywords: specialized staff, continuous professional training, Center for Continuing Vocational Training within the National Library of the Republic of Moldova.

Răspunsul bibliotecilor din țară în contextul pandemiei de SARS-CoV-2 a fost aproape în unanimitate de diversificare și personalizare a serviciilor prestate în regim online, activizarea serviciului „Întreabă bibliotecarul”, accesarea și utilizarea conținuturilor în acces deschis etc. Nu a fost stopat procesul de învățare profesională a personalului de specialitate din biblioteci, ba chiar poate acesta a devenit prioritate în perioada de criză, provocată de starea de urgență. Astfel, perioada de criză a dat naștere noilor forme de educație profesională, bazate pe tehnologii informaționale.

Vom exemplifica afirmația de mai sus în baza activității Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliote-

cii Naționale a Republicii Moldova (CFPC BNRM) în perioada crizei situației epidemiologice (cu regret, aceasta continuând). Este vorba de o analiză a stării de fapt, a condițiilor în care viitoarele activități educaționale urmează a fi implementate și elaborarea de recomandări și propuneri fundamentate pe constatările rezultate în urma analizei.

Astfel, în perioada pandemiei au fost furnizate activități de formare gen:

- ePortofolii educaționale, integrate în colecția Centrul de Resurse, pagina WEB BNRM <http://resurse.bnm.md/ro/for-public-libraries/resource-center>;
- e-traininguri (prin aplicația Zoom);
- conferințe zonale online;
- ePortofolii documentare, destinate personalului de specialitate din cadrul BNRM

(diseminate pentru fiecare angajat, prin e-mail).

Conferințele zonale, precum și trainin-gurile tematice au fost și sunt organizate preponderent prin aplicația Zoom. Formarea profesională online, în general, a câștigat teren în ultimele luni. Activitățile educaționale online, evident au unele beneficii: accesibilitatea, deschiderea către fiecare persoană, economisirea/ gestionarea/ flexibilitatea timpului profesional al bibliotecarilor, costuri reduse, independența de locație, lipsa necesității de investiții financiare pentru deplasare, majorarea numărului de formabili, oportunități de formare a abilităților noi tehnologice etc.

Totuși, această formă nu constituie o soluție miraculoasă, destinată să înlocuiască educația și formarea nonformală prezențială. Și aceasta din motivele: deținerea unui suport inadecvat și manifestarea constrângerilor tehnologice, abilități insuficiente privind incluziunea digitală, lipsa deprinderilor de netichetă, erori la nivel tehnic și altele. Ținând cont de cele menționate, formarea profesională față în față rămâne la ordinea zilei, evident cu respectarea restricțiilor stipulate la nivel național. Este vorba chiar despre o îmbinare organică a formării online și în clasă, acest fapt fiind determinat de subiect/ temă, adresabilitatea activității educaționale etc.

Situația de criză a provocat forme și metode noi de dezvoltare a competențelor profesionale ale personalului de specialitate din biblioteci.

Aducem drept exemplu *ePortofoliile educaționale, integrate în colecția Centrul de Resurse*, pagina WEB BNRM <http://resource.bnrm.md/ro/for-public-libraries/resource-center>. Avantajele ePortofoliilor țin de accesibilitatea largă din punct de vedere a timpului, locației, adresabilitatea (pentru toate tipurile de biblioteci), posibilitatea de utilizare (etică și corectă) ca suport documentar în educația non-formală și informală (organizat, dar și individual) și de asigurare a continuității învățării. Axele tematice ale ePortofoliilor, integrate în colecția Centrului de resurse, se înscriu în prioritățile profesionale, aprobate anual de Forumul Managerilor din cadrul Sistemului

Național de Biblioteci, și pot fi prezentate după cum urmează (situația la 10 august 2020, în total 4):

- *incluziunea digitală a bibliotecarilor* (ePortofoliul „Metode/ aplicații de instruire la distanță”, care include două suporturi documentare: „Utilizarea aplicației Google Classroom”, „ZOOM - platformă de instruire online”);

- *diversificarea și personalizarea serviciilor de bibliotecă* (ePortofoliul „Servicii de bibliotecă în sprijinul diminuării analfabetismului funcțional”, care include șapte suporturi documentare: „Cultura/ educarea lecturii”, „Metode și tehnici de dezvoltare a competențelor de lectură” și altele);

- *cercetarea statistică în bibliotecă* (ePortofoliul „Anul 2019 prin prisma datelor statistice”, care include 7 suporturi documentare; ePortofoliul prezintă un model de valorificare a datelor statistice, aplicat de oricare tip de bibliotecă, reflectând și posibilități de analiză comparată);

- *amplificarea poziției bibliotecii ca actrice și facilitator al Științei Deschise* (ePortofoliul „Biblioteca – promotor al Științei Cetățenilor/ Științei Participative”, conține 5 suporturi documentare).

Sistemul *ePortofoliilor documentare, destinate personalului de specialitate din cadrul BNRM* (diseminate pentru fiecare angajat, prin e-mail), au ca generic „Context transformațional al cadrului național legislativ și de reglementare” (inițial conceput ca un sistem de ateliere profesionale în contextul educației și formării nonformale). De ce această formă? Legea cu privire la biblioteci (nr. 160 din 20.07.2017), conținând elemente inovative pentru bibliotecile din Republica Moldova, are drept urmare schimbări esențiale în dezvoltarea serviciilor, resurselor informaționale deținute, competențelor personalului de specialitate etc. Prevederile Legii cu privire la biblioteci sunt „dezghiccate” și implementate prin documente de reglementare și normative de nivel național, fiecare bibliotecă elaborând și deținând în baza acestora componenta documentară instituțională (strategii, politici, regulamente etc.). Scopul ePortofoliilor documentare: dezvoltarea competențelor profesionale ale personalului

de specialitate prin învățarea și aplicarea conținutului cadrului legislativ, strategic și de reglementare în domeniul activității bibliotecare. Acestea sunt destinate personalului de specialitate din cadrul BNRM: manageri superiori și funcționari, solicitanți pentru conferirea/ confirmarea categoriei de calificare, alți angajați. Conținutul ePortofoliilor documentare este axat pe prevederile concrete, care se referă la activitatea BNRM, din Legea cu privire la biblioteci (nr. 160 din 20.07.2017), „Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice” (aprobat prin ordinul nr. 186 din 26.02.2019 al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării), „Regulamentul privind angajarea prin concurs a personalului de specialitate din bibliotecile publice, precum și criteriile minime de selectare a personalului din biblioteci (aprobat prin ordinul nr. 748 din 10 iunie 2019 al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării) și altele.

ePortofoliile documentare sunt o metodă eficientă de educație informală a personalului de specialitate (în cazul nostru – din cadrul BNRM), fiind posibile de utilizat în funcție de timpul profesional, contribuind la economisirea, utilizarea rațională a

acestuia. Personalul de specialitate apelează la ePortofoliile documentare din propria convingere, cu responsabilitate și cu un scop definit, fiindu-i pusă la dispoziție informația concretă de care are nevoie.

Ce concluzii se impun în funcție de cele menționate mai sus? Chiar și în situații dificile, provocate de criza pandemică, au fost identificate posibilități de dezvoltare continuă a competențelor personalului de specialitate din biblioteci. În era vitezei și comunicării, care a transformat radical societatea, biblioteca/ bibliotecarul este obligat să țină pasul cu schimbările mediilor de influență. Este vorba despre incluziunea digitală a bibliotecarului, care prevede competențe de mânăuitor de tehnologii informaționale, creator de conținuturi digitale, comunicator virtual și altele. Toate acestea sunt obținute/ dezvoltate prin educația și formarea continuă profesională, inclusiv la distanță. Bibliotecarul/ biblioteca trebuie să facă față exigențelor acesteia: suport tehnic/ tehnologic adecvat, mânăuirea aplicațiilor informaționale, atitudine responsabilă privind dezvoltarea competențelor, accentuarea educației informale, capacități de analiză și sinteză etc.

Referințe bibliografice:

1. INFORMAȚIE-sinteză privind activitatea Centrului (Secției) de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării, aprilie – iunie, anul 2020. Chișinău, 2020. 4 p. Manuscris.
2. MARINESCU, Patricia Adriana. Educația la distanță. [citată 6 august 2020]. Disponibil: https://www.academia.edu/7316986/Educatia_la_distanta?email_work_card=thumbnail
3. Prioritățile Uniunii Europene pentru educația și formarea profesională. [citată 6 august 2020]. Disponibil: https://ec.europa.eu/education/policies/eu-policy-in-the-field-of-vocational-education-and-training-vet_ro